

Pääkirjoitus

Eeva Houtbeckers^a, Galina Kallio^b, Jenny Rinkinen^c, Toni Ruuska^d & Pieta Savinotko^{e1}

Toimeentulo monimuotoisella maaseudulla: taidot, suhteet ja merkitykset

Tämä erikoisnumero tuo yhteen ajankohtaista tutkimusta ja näkökulmia toimeentulosta monimuotoisella maaseudulla. Erikoisnumero sai alkunsa kesällä 2022 Turun yliopiston kollegoiden järjestämän *Poliittinen mielikuvitus ja vaihtoehtoiset tulevaisuudet* -hankkeen konferenssissa Seilissä, missä me teemanumeron toimittajat totesimme yhteisen kiinnostuksen maaseudun toimeentuloa sekä siihen liittyviä taitoja, suhteita ja merkityksiä kohtaan. Jatkoimme teemanumeroidean kehittämisestä vuoden 2022 Maaseutututkijatapaamisessa Lappeenrannassa, ja teemanumerokutsu julkaistiin elokuussa 2023.

Maaseutu on viimeisen sadan vuoden aikana täyttynyt teollisen elämänmuodon määräämistä merkityksistä. Luonnonvarojen ylikulutukseen perustuvassa kasvutalouden paradigmassa maaseutu on näyttäytynyt ensisijaisesti talouden ydinalueita palvelevana resurssiperiferiana. Elinkeino- ja väestöpoliittisesti maaseutua tyypillisesti kuvataan kuihtuvana syrjäseutuna, jonka vääjäämätön alamäki alkoi 1960- ja 1970-lukujen rakennemuutoksesta. Maatilojen määrän vähenemisestä, tuotannon keskittymisestä, palveluiden supistumisesta ja muuttotappioista huolimatta maaseutu on kuitenkin sinnitellyt ja paikoin jopa kukoistanut. Vaikka mielikuvat maaseudusta usein liittyvät autioituneisiin kyliin ja palveluiden kaikkoomiseen, arviot maaseudun “tyhjentymisestä” ovat ennenaikaisia ja yksinkertaistavia.

Ensinnäkin maaseudun kumuloituvat muuttotappiot eivät ole vääjäämätön kehityskulku, vaan esimerkiksi korona-aikana mielenkiinto maaseutua kohtaan kasvoi ja muuttotappiot vähenivät (Lehtonen 2021). Toiseksi on muistettava, että maaseutu tai oikeammin maaseudut ovat jo itsessään moninaisia: maaseutu on alati muuttuva erilaisten toimijoiden ja käytäntöjen kenttä (esim. Halfacree 2007). Näin ollen väestö- tai elinkeinorakenteen

^a Humanistinen osasto, Itä-Suomen yliopisto, eeva.houtbeckers@uef.fi

^b Ruralia-insituutti, Helsingin yliopisto, galina.kallio@helsinki.fi

^c Yhteiskuntatieteet, LUT-yliopisto, jenny.rinkinen@lut.fi

^d Taloustieteen osasto, Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto, toni.ruuska@helsinki.fi

^e Humanistinen osasto, Itä-Suomen yliopisto, pieta.savinotko@uef.fi

1 Kirjoittajien panos on tasavertainen ja nimet ovat aakkosjärjestyksessä sukunimen mukaan.

muutokset maaseuduilla eivät ole samantahtisia tai välttämättä edes samansuuntaisia. Kolmanneksi ei ole selvää, mitä nämä muutokset paikalliselle maaseudulle kulloinkin tarkoittavat, sillä elämä maaseudulla on talouden totunnaisia tunnuslukuja monimuotoisempaa. Suomalaisessa maaseutu- ja kylätutkimuksessa onkin tunnistettu myös sellaisia maaseudun elämäntapoja, jotka irrottavat tuotanto- ja kasvukeskeisyydestä, sekä liikehdintää, joka eroaa produktivistisista käytännöistä ja vapaa-ajan kulutusidyllistä (ks. Rannikko ym. 2016).

Yhtenä ratkaisuna aikamme ekososiaalisiin ongelmiin on ehdotettu talouden vahvempaa juurruttamista paikallistasolle ja maanläheisiin käytäntöihin. Talouden painopisteen siirtämisen kohti maaseudun paikallisuuksia on esitetty pienentävän ekologista jalanjälkeä, vahvistavan paikallisia sosiokulttuurisia siteitä ja mahdollistavan mielekkäitä elinkeinoja (esim. Shiva 2008; Smaje 2020; Levasseur ym. 2022; ks. myös Lehtinen & Kallio 2020; Heiskanen & Rinkinen 2023). Maaseutuvetoisissa paikallistalouksissa alueen kotitalouksien, yhteisöjen, paikkakunnan tai seudun voi olla mahdollista vähentää riippuvuuttaan ailahtelevasta ja talouskasvuun sidotusta maailmantaloudesta hyödyntämällä alueellisia voimavaroja ja resursseja esimerkiksi ruoan ja energian tuottamisessa.

Lisäksi maaseudulla avautuu mahdollisuuksia tarkastella taloutta ja toimeentuloa moniulotteisesti (ks. esim. Miller 2019). Maaseudulla voidaan hahmottaa rakentuvan luontokulttuurisia verkostoja ja monilajisia yhteisöjä, joissa toimeentulo jäsentyy moninaisissa ja monipaikkaisissa suhteissa paikallisiin tietoihin ja taitoihin kytkeytyen. Siten toimeentulo maaseudulla ei viittaa vain elantoon ja tulovirtoihin, vaan myös toimeen tulemiseen toisten maaseudun toimijoiden kanssa (Houtbeckers & Kallio 2022; Savinotko 2022; Kallio & Houtbeckers 2025). Verkostomaiset, ei-vain-inhimilliset, teknologiavälitteiset ja erilaisten erojen halkomat maaseutuyhteisöt ovat jatkuvassa liikkeessä rakentaen moninaisia tulevaisuudenkuvia ja talouksia. Kun otetaan huomioon ekologisen kriisin vakavuus ja kiireellinen tarve luopua fossiilista polttoaineista, onkin syytä kysyä, mitä kasvutalouden jälkeinen tai jälkiproduktivistinen maaseutu käytännössä tarkoittaa ja millaisia toimeentulomuotoja se edellyttää.

Maaseudun monimuotoisempaa teoretisointia tehdään jo nyt erilaisista käsitteellisistä viitekehyksistä käsin muun muassa yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen, maantieteiden, antropologian sekä poliittisen ekologian ja poliittisen talouden monitieteisillä kentillä. Poliittisen ekologian ja poliittisen talouden risteyskohdissa etenkin moninaisen talouden (engl. *diverse economies*, ks. Gibson-Graham & Dombroski 2020) ja kohtuutalouden (engl. *degrowth*, ks. esim. Schmelzer ym. 2022) lähestymistavat piirtävät esiin kuvaa monitahoisesta maaseudusta (Miller 2019; Nelson & Edwards 2021). Lisäksi esimerkiksi sukupuolentutkimuksen teoreettis-metodologisilla välineillä on avarrettu maaseudun totunnaisia merkityksiä ja tutkimisen tapoja (ks. esim. Sachs ym. 2020). Tähän monitieteiseen kenttään nojautuen nostamme esiin tässä teemanumerossa erityisesti taitojen, suhteiden ja merkitysten näkökulmat, joiden kautta maaseudun moninaiset toimeentulon muodot piirtyvät esiin.

Esitämme, että monimuotoiseen maaseutuun liittyy ensinnäkin erilaisten taitojen (esim. Ingold 2000) ja organisoitumisen muotojen kirjo (Gibson-Graham & Dombroski 2020). Maaseudulla toimeentuloon liittyvät taidot ovat monimuotoisia käytännön osaamisia, ylisukupolvisia käytäntöjä sekä prosessuaalisia kyvykkyksiä hallita kokonaisuuksia ja resursseja. Vaikuttaa myös siltä, että eri organisoitumisen muodot tukevat taitojen kehittymistä ja niiden leviämistä (Ingold 2000; Nelson & Edwards 2021). Olennaisia kysymyksiä näistä lähtökohdista ovat esimerkiksi: Millaisia inhimillisen ja ei-inhimillisen toiminnan kollektiivisia muotoja monimuotoinen maaseutu mahdollistaa? Miten käytäntöyhteisöihin tullaan ”taitaviksi” jäseniksi? Miten, minkälaisissa ympäristöissä ja sosiaalisissa suhteissa taidot välittyvät eteenpäin?

Toiseksi maaseutua määrittävien ja maaseudulla muotoutuvien suhteiden monimuotoisuus ja myös niiden monipaikkaisuus tulee huomioida. Tähän liittyy myös maaseudun

erilaisten toimijoiden ja toimijuuksien tarkastelu (ks. esim. Kallio 2022; Kallio & LaFleur 2023). Keitä inhimillisiä ja ei-inhimillisiä toimijoita tulee – tai voi – sisällyttää tarkasteluihin? Millaisissa keskinäisissä suhteissa nämä moninaiset ja monilajiset toimijat maaseudulla ovat ja tulevat oleviksi? Entä millaiset menetelmät mahdollistavat suhteiden ja toimijuuksien monimuotoisuuden ymmärtämistä nimenomaan maaseudulla?

Kolmanneksi maaseudun tarkasteluissa tulee huomioida toiminnan ja toimeentulojen moninaiset merkitykset ja siten toimijoiden erilaiset tavoitteet. Maaseudun toiminta ja toimeentulo maaseudulla saavat erilaisia merkityksiä esimerkiksi maaseutu- ja aluepolitiikassa, energia- ja ilmastopoliitikassa ja maaseudun arjessa. Palveluiden ja tukien saavuttamattomuus ja epäoikeudenmukainen jakautuminen ovat ilmastopoliitiikan haasteita, jotka voivat kertautua haavoittuvalla maaseudulla (Heiskanen ym. 2024). Lisäksi maaseudun asukkaiden näkökulmien huomioiminen ilmastopoliitikassa on tärkeää jako-oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi kun mietitään, miten energiamurroksen hyödyt ja haitat jakautuvat tasaisesti (mt; Rinkinen ym. 2024). Tuleekin kysyä, miten toiminnan tavoitteita ja visioita oikeutetaan eri mittakaavoissa. Esimerkiksi ruokaa tuotetaan omavaraisesti maaseudulla useissa eri mittakaavoissa kotitaloudesta aluetasoon, ja paikallisen ruoantuotannon tukimuotojen tulisi huomioida tehokkaasti nämä eri tasot (Suomalainen ym. 2023).

Teemanumeron sisältö

Monimuotoiseen maaseutuun liittyvien jaettujen ymmärryksen ja muuttuvien käytäntöjen tunnistaminen ja tutkiminen vaativat epistemologista herkkyyttä, jopa paradigmojen murtumista. Tämä teemanumero koostuu kirjoituksista, joissa tarkastellaan monimuotoista maaseutua yllättävistäkin näkökulmista, joissa korostuu taitojen, suhteiden ja merkitysten moninaisuus.

Toni Ruuska ja Pasi Heikkurinen tutkivat artikkelissaan Pohjois-Karjalassa Rasimäen kylässä sijaitsevaa Omavaraopistoa. Heidän tutkimuksensa keskiössä ovat omavaraisen toimeentulon taidot ja niiden omaksuminen jälkiproduktivistisella maaseudulla. Ruuskan ja Heikkurisen päälöydös on, että monien käytännön taitojen ohella omavaraiseen toimeentuloon maaseudulla liittyvät keskeisesti prosessitaidot, kuten kokonaisuuden hallinta ja resurssitietoisuus, joiden pohjalta omavaraisen toimeentulon hallinta ja jatkuvuus turvataan. Heidän mukaansa omavaraistaidot ovat omavaraistumisen käytäntöjä ja prosesseja yhdistäviä moninaisia kyvykkyyksiä, jotka ovat sidoksissa tiettyyn paikkaan ja toimintaympäristöön. Kyseisiä taitoja omaksutaan toistojen, yritysten ja erehdyksien sekä arjen toimien lomassa, missä ne hioutuvat kokeilujen ja kokemusten myötä.

Manu Rantanen käsittelee artikkelissaan maaseutua määrittävää monipaikkaisuutta vapaa-ajanasukkaiden toimijuuden näkökulmasta. Hän nostaa esiin vapaa-ajanasukkaiden toimijuuden moninaisuutta ja samalla laajentaa kuvaa siitä, millaista toimijuutta aluekehitykseen voi kuulua. Rantasen mukaan monipaikkaiset aluekehittäjät tulisi paremmin huomioida maaseudun kehittämistä koskevissa keskusteluissa. Vapaa-ajanasukkaat eivät ole vain maaseudusta hyötyvä ja toisaalta sinne tuloja tuova ryhmä, vaan osa paikallisyhteisöä moninaisten toimijuuden ulottuvuuksien kautta.

Pirjo Pöllänen ja Ismo Björn tarkastelevat artikkelissaan maaseutua hautausmaan kautta. Kirjoittajat kuvaavat hyvinvointivaltion palvelurakenteissa tapahtuneita muutoksia ja kuljeskelevat hautausmailla esittäen kysymyksiä kylähautausmaiden merkityksestä maaseudun elinvoimalle ja toimeen tulemiselle maaseuduilla. Artikkelit tuo esiin maaseutujen hiipuvaa ja pintansa pitävää elämää sekä avaa ikkunan maaseudun laitamille, jotka usein jäävät tutkimuksen ulottumattomiin. Tekstin lyryisyys vie lukijan viimeisten leposijojen monien merkitysten äärelle.

Santeri Halosen, Anna-Mari Simunaniemen ja Katariina Ala-Rämin katsausartikkeli tarkastelee Ylä- ja Itä-Kainuun maaseudun pienten yritysten asemaa vihreässä siirtymässä. Heidän lähtökohtansa on, että pienillä yrityksillä voi olla keskeinen rooli harvaan asuttujen

alueiden elinvoimaisuuden kannalta myös vihreän siirtymän kontekstissa. Vihreää siirtymää koskevien politiikkadokumenttien perusteella kirjoittajat havaitsivat eroja maaseutua koskevissa strategisissa painopisteissä eri aluetasoilla ja siinä, miten pienet yritykset niissä huomioidaan. Siinä missä maaseutu pelkistyy kansallisella tasolla alku- ja energiantuotannon resurssiperiferiaksi, maakuntatasolla Kainuu profiloi itsensä houkuttelevaksi alueeksi myös pienten yritysten näkökulmasta.

Taija Kaarlenkasken katsausartikkeli keskittyy eläintuottajien sosiaalisen median tileihin ja niiden luomiin merkityksiin osana jännitteistä keskustelua eläintuotannosta ekososiaalisten kriisien aikana. Katsausartikkeli kuvaa eläintuotannon kohtaamaa kritiikkiä ja tuottajien huolta siitä, että kuluttajilla ei ole riittävän realistista kuvaa maidontuotannon arjesta. Kaarlenkaski esittelee suomalaisia maidontuottajien ylläpitämiä sosiaalisen median tilejä, joilla maidontuotanto esitetään muun muassa arkisena työnä. Naudat toimivat ihmisten työkavereina, ja nautoja inhimillistetään sosiaalisen median reaktioiden lisäämiseksi. Sosiaalisen median tilit mahdollistavat ajanmukaisen analyysin siitä, miten maaseudun elinkeinoja kuvataan ja miten maaseudun eläin- ja maidontuottajat vastaavat ihmisten huoleen eläinten hyvinvoinnista ja kestävyyskysymyksistä laajemmin.

Galina Kallio pohtii epifyyttikirjoituksessaan hiiliviljelyn roolia maatalouden kestävyys-siirtymässä. Hän esittää, että systeemisestä näkökulmasta katsottuna hiiliviljely on lääettä, jolla hoidetaan nykymuotoisen, tehotuotantoon pohjaavan maatalouden oireita sen sijaan, että puututtaisiin sen juurisyyhin. Kallio peräänkuuluttaakin viljelijöiden tarpeiden ja näkemysten huomioimista maatalouden kestävyys-siirtymässä. Hiilimarkkinoiden rakentamiseen kytketyn hiilensidonnan edistämisen sijaan Kallio korostaa viljelytoimien ja toimeentulojen moninaisuuden huomioimista. Tutkijoiden ja poliittisten toimijoiden tulisi kysyä: Miksi ja miten uudet viljelijäsukupolvet haluavat aktiivisesti uudistaa maatalousmaismia? Entä minkälaiset toimeentulon muodot ovat uudistavuuteen pyrkivien ja uusien viljelijöiden näkökulmasta mielekkäitä ja merkityksellisiä?

Kirjoituksissa piirtyy kuva maaseudusta, jossa elämänkirjo on laaja ja värikäs ja jonka tarinat eivät typisty yhteen alavireiseen narratiiviin. Moninaiset inhimilliset ja ei-inhimilliset toimijat muokkaavat maaseutua erilaisiin, ristiriitaisiinkin suuntiin, ja tätä muutosta voidaan ymmärtää niin taitojen, suhteiden kuin merkitystenkin näkökulmasta. Maaseudulla ovat läsnä niin produktivismi, sekatyöläisyys kuin jälkiproduktivistinen liikehdintäkin, mikä tekee toimeentulosta maaseudulla monimuotoista, mutta myös haastavaa ja tulevaisuuden kannalta epävarmaa. Aikamme suuret haasteet koskettavat maaseutua, mutta maaseutu tarjoaa myös niiden ratkaisemiseksi monia mahdollisuuksia, joita ei kaupunkivetoisesta kehityksestä löydy.

Teemanumero on toimitettu osana seuraavia hankkeita: Suomen Akatemian rahoittamat hankkeet *Energiamurroksen jännitteet kansalaisten arjessa* (hankenumero 333556), *Monipaikkaisuuden ja energiankysynnän yhteenkieloumat* (hankenumero 356460) ja *Omaravaisuuden taidot maaseutuyhteisöissä* (hankenumero 343277), Koneen Säätiön rahoittamat hankkeet *(Irti)kytkentöjä: ruokaomavaraistuminen kumppanuuslajien verkostoissa* (hankenumero 201801820) ja *Oikeudenmukaisen siirtymän altavastajat* (hankenumero 202302807) sekä Työsuojelurahaston rahoittama hanke *Kohti jälkifossiilista työelämää: Ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä työ kestävyysmurroksen aikakaudella*.

***

Teemanumeron kirjoitusten lisäksi Alue ja Ympäristössä 2/2024 julkaistaan myös muuta sisältöä. Alue- ja ympäristötutkimuksen seuran puheenjohtaja Roosa Wingström kirjoittaa seuran tilanteesta, yhteistyöstä Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seuran (YHYS ry) kanssa ja lehden julkaisemisen tulevaisuudesta. Seuratoiminnan haasteista huolimatta eri tahoilla on väkevä tahto laadukkaan kotimaisen tiedelehden julkaisemiseen ja kehittämiseen myös jatkossa.

Teema-artikkeleiden lisäksi julkaisemme numerossa kolme muuta vertaisarvioitua artikkelia. Veera Kangaspunta tarkastelee artikkelissaan asiantuntijuutta, arvoja ja diskursiivisia strategioita metsiä koskevassa verkkokeskustelussa. Hän tunnistaa kansalaiskeskusteluissa erilaisia strategioita ja tapoja tuottaa omaa ja toisten asiantuntijuutta. Krista Willman tutkii artikkelissaan kaupunkiviljelyn käytäntöyhteisöjä kaupunkien kestävyys siirtymän kontekstissa. Erilaisia kaupunkiviljelytapauksia analysoimalla hän erittelee yhteisöllisen toiminnan rakentumista ja toiminnan jatkuvuuteen vaikuttavia tekijöitä, kuten kaupunkiorganisaation merkitystä toiminnan mahdollistajana. Heidi Lehtiniemi, Terhi Arola ja Riikka Paloniemi tarkastelevat artikkelissaan luontotietoa ja sen muuttuvia käyttöjä kestävyysmurroksessa. Kirjoittajien mukaan luontotiedon käytöt ja käyttäjät moninaistuvat, mikä aiheuttaa muutoksia muun muassa luontotiedon arvottamisessa. Artikkeleiden lisäksi julkaisemme numerossa kolme lektiota, kaksi vastaväittäjän lausuntoa sekä kirja-arvion.

Lähteet

- Gibson-Graham, J. K. & Dombroski, K. (2020) Introduction to The Handbook of Diverse Economies: Inventory as ethical intervention. Teoksessa Gibson-Graham, J. K. & Dombroski, K. (toim.) *The Handbook of Diverse Economies* 1–24. Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781788119962.00008>
- Halfacree, K. (2007) Trial by space for a ‘radical rural’: Introducing alternative localities, representations and lives. *Journal of Rural Studies* 23(2) 125–141. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2006.10.002>
- Heiskanen, E., Matschoss, K., Rinkinen, J. & Pyrhönen, T. (2024) Taking the car out of the countryside: Understanding opposition to climate policy in rural Finland. *Energy Research & Social Science* 117 (2024) 103741. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2024.103741>
- Heiskanen, E. & Rinkinen, J. (2023) Paikallinen ilmastotoiminta kymmenen vuoden perspektiivistä. *Alue ja Ympäristö* 52(1) 147–150. <https://doi.org/10.30663/ay.127386>
- Houtbeckers, E. & Kallio, G. (2022) Kohti vahvaa kestävyyttä ja heikkoa tietämistä: Monilajista toimeen tulemistä pohjolassa. *Elonkehä* 3 44–53.
- Ingold, T. (2000) *Perception of the Environment: Essays on Livelihood, Dwelling and Skills*. Routledge.
- Kallio, G. (2022) Viljelyn estetiikka uudistavan maa/talouden maisemissa. Teoksessa Mikkonen, J., Lehtinen, S., Kortekallio, K. & Korpelainen, N.-H. (toim.) *Ympäristömuutos ja estetiikka* 92–133. Suomen Estetiikan seura.
- Kallio, G. & Houtbeckers, E. (tulossa) Exploring Small-scale Farming as Ecological Livelihoods: Agricultural Sustainability Transformation in Minority Worlds. Teoksessa Ramcilovik-Suominen, S. (toim.) *Just Transformations*. Routledge.
- Kallio, G. & LaFleur, W. (2023) Ways of (un)knowing landscapes: Tracing more-than-human relations in regenerative agriculture. *Journal of Rural Studies* 101 (2023) 103059. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2023.103059>
- Lehtonen, O. (2021) Koronapandemia muutti nettomuuttoliikkeen maantieteellistä kuvaa Suomessa. *Terra* 133(3) 155–160.
- LeVasseur, T., Ruuska, T. & Heikkurinen, P. (2021) Imagining a Prosperous Periphery for the Rural in 2050 and Beyond. Teoksessa Filho, L. W., Azul, A. M., Doni, F. & Salvia, A. L. (toim.) *Handbook of Sustainability Science in the Future* 1501–1518. Springer Nature. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-030-68074-9_12-1
- Miller, E. (2019) *Reimagining livelihoods: Life beyond economy, society, and environment*. University of Minnesota Press.
- Nelson, A. & Edwards, F. (toim.) (2020) *Food for Degrowth: Perspectives and Practices*. Routledge.
- Rannikko, P. (toim.) (2016) *Kotona, kylässä, liikkeellä: Sivakka ja Rasimäki arjen ja mielen tiloina*. Suomen Kirjallisuuden Seura.
- Rinkinen, J., Matschoss, K. & Laakso, S. (2024) Oikeudenmukaisuus ja kansalaisten osallisuus energiamurroksessa. Teoksessa Korhonen, J. M. (toim.) *Oikeudenmukainen siirtymä Suomessa 2025* 219–250. Into Kustannus.
- Sachs, C. E., Jensen, L., Castellanos, P. & Sexsmith, K. (toim.) (2020) *Routledge Handbook of Gender and Agriculture*. Routledge.
- Savinotko, P. (2022) *Omakäitisen ruoantuotannon monilajiset taloudet*. Tampereen yliopiston väitöskirjat 690, Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2612-8>
- Schmelzer, M., Vetter, A. & Vansintjan, A. (2022) *The Future is Degrowth: A Guide to the World beyond Capitalism*. Verso.
- Shiva, V. (2008) *Soil not Oil: Climate Change, peak oil and food security*. Zed Books.
- Smaje, C. (2020) *Small Farm Future: making the case for a society built around local economies, self-provisioning,*

agricultural diversity, and a shared earth. Chelsea Green Publishing.

Suomalainen, M., Hohenthal, J., Pyysiäinen, J., Ruuska, T., Rinkinen, J. & Heikkurinen, P. (2023) Food self-provisioning: a review of health and climate implications. *Global Sustainability* 6 e7. <https://doi:10.1017/sus.2023.6>

Roosa Wingström^a

Alue- ja ympäristötutkimuksen seuran muutoksen tuulet

Tämän numeron ilmestyessä olen toiminut kolme vuotta Alue ja Ympäristö -lehteen kustavan Alue- ja ympäristötutkimuksen seuran (AYS ry) puheenjohtajana. Näistä kolmesta vuodesta viimeisin on kulunut raskaissa merkeissä seuramme etsiessä tuloksetta uutta puheenjohtajaa toimintakykyisen johtokunnan kasaamiseksi. Ongelma ei toki ole uusi: kestävätilanne on syntynyt useamman vuoden aikana, kun uusia jäseniä on ollut yhä vaikeampi houkutella mukaan seuratoimintaan.

Kuten Minna Santaoja ja Ossi Ollinaho (2024) kirjoittivat aiemmin tänä vuonna Alue ja Ympäristö -lehden pääkirjoituksessa, tieteellisen seuran pyörittämisen vaativuus konkreettisesti vastaa työtä tehdessä. Puheenjohtajana olen kuluttanut lukemattomia tunteja erilaisia rahoitushakemuksia, tilinpäätöksiä, veroilmoituksia ja tiedotteita väsäillen, samalla kun olen tehnyt päivätyötä väitöskirjan ja tutkimusprojektin parissa. Vaikka tähän asti asiat onkin saatu kunnialla hoidettua myös pienemmällä henkilömäärällä, on kohdattava se tosiasia, että seuratoiminta on jo useamman vuoden toiminut niin sanotusti jälkihöyryillä. Ilman varsinaista polttoainetta matkanteko pysähtyy väistämättä, ja ainakin allekirjoittaneen osalta tien pää on tässä.

Tieteellisen seuran puheenjohtajana toimiminen ei ole pelkästään aikaa vievää puurtamista; se on myös luottamustehtävä ja etuoikeus, jonka olen ottanut vakavasti. Olen kiitollinen kaikista ihmisistä, joiden kanssa olen saanut olla mukana seuratoiminnassa, sekä siitä kokemuksesta, jota olen seuratyön aikana kartuttanut. Erityisen hienoa on ollut työskennellä Alue ja Ympäristö -lehden julkaisemisen eteen. Haluan kiittää lehden koko toimituskuntaa heidän tekemästään pyyteettömästä työstä, jonka ansiosta suomenkielisellet alue- ja ympäristötutkimukselle on edelleen julkaisukanava. Olen todella ylpeä lehden korkeasta laadusta, jota lehden toimituskunta on pitänyt yllä seuramme tiukasta tilanteesta huolimatta. Kaikki lehden parissa työskentelevät ansaitsevat paitsi lisää resursseja, myös suuren kunnianosoituksen.

Alue ja Ympäristö -lehden toiminnan jatkumisen turvaaminen on ollut itselleni tärkeä henkilökohtainen tavoite, jonka eteen olen tehnyt töitä viimeisen vuoden aikana. Tämän vuoden kevätkokouksessa keskustelimme perusteellisesti seuramme tilanteesta. Kokouksessa päätimme, että AYS:n tärkeän perinnön säilyttämiseksi ja lehden toiminnan jatkamiseksi seuran toiminnassa on tehtävä muutos. Siksi pohdimme mahdollisuutta yhdistyä toisen seuran kanssa. Kokouksessa oltiin yksimielisiä siitä, että Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura (YHYS ry) on ensisijainen seura, jota AYS:n johtokunnan olisi mielekästä lähestyä yhdistymisasialla.

YHYS on ollut pitkään näkyvä seura suomenkielisellet tiedekentällä. Se edistää toiminnallaan yhteiskuntatieteellistä ympäristötutkimusta ja toimii tutkijoiden ja opiskelijoiden valtakunnallisena yhteistyöelimenä. AYS:lla ja YHYS:llä on pitkä yhteistyöhistoria

^a Alue ja ympäristötutkimuksen seuran puheenjohtaja, roosa.wingstrom@uwasa.fi